

Van rotjoch tot multidisciplinair wetenschapper
en vermaard kunstenaar

Peter Riezebos verbaast iedereen – zichzelf incluis

Dat hoogbegaafden op hun dooie akkertje hun schooltijd doorlopen, is een wijdverbreid en hardnekkig mistverstand. Voor veel HB'ers is de basisschool een periode waarin zich de verschillen met leeftijdsgenoten op pijnlijke wijze manifesteren en waar pogingen aan te haken bij voorbaat gedoemd lijken te mislukken. Peter Riezebos kan erover meepraten. Dat hij staat waar hij nu staat, is even verwonderlijk als hoopgevend.

TEKST EN FOTO'S: MARTIN VAN ROOIJ

En afspraak maken met Peter Riezebos (1980) valt niet mee. Face to face zit er sowieso niet in op korte termijn. Met passen en meten wordt een tijdstip gevonden waarop een telefonisch interview schikt.

De reden voor dit alles: Peter zelf. Hij heeft een brede interesse, kan veel en wil veel. Zo is hij net terug uit Malibu, waar hij in het huis van zanger Robin Thicke (bekend van 'Blurred Lines') een groot doek heeft geschilderd.

Bemoedigen

Riezebos legt geregeld zijn hele hebben op straat (zie ook kader 'Het verschil tussen mazzel en pech'). Niet uit ijdelheid of exhibitionisme, verzekert hij. "Ik heb hier samen met mijn vrouw toe besloten omdat we denken dat er geleerd kan worden van wat ik heb meegemaakt. Bijvoorbeeld door het onderwijs, al wordt er tegenwoordig veel meer gesignaleerd dan toen ik nog jong was. Ik heb veel verdriet gehad en dat verdriet huist nog altijd als een soort residu in mij. Door over mijn ervaringen te vertellen hoop ik andere mensen te kunnen bemoedigen. Geef het niet op, het kan allemaal goedkomen."

Outsider

Peter groeide op in Harderwijk. Het ging goed met hem, tot hij een jaar of zeven was. Beetje bij beetje ging hij gedragingen vertonen die op onbegrip stuitten. "Ik kon niet stilzitten in de klas, stelde gekke vragen en paste niet in de sociale context. Ik identificeerde me slecht met klasgenootjes, werd niet vaak uitgenodigd op verjaardagsfeestjes en als dat wel gebeurde vond ik het lastig mezelf een houding te geven. Ook opvallend: ik zocht vaak contact met volwassenen, waarschijnlijk omdat ik niet matchte met mijn leeftijdsgenoten en met volwassenen een beter gesprek had. Kortom: ik voelde me een outsider, eenzaam, maar ik had nog niet het vermogen om op mezelf te reflecteren en om mijn gevoelens onder woorden te brengen."

Het vrat aan Peters ouders dat hij ongelukkig was op school. “Steeds als ik de klas uit was gezet – wat vaak gebeurde – moest mijn moeder me komen ophalen. In groep 8 heb ik iedere dag op de gang gestaan. Ik vond school niet leuk en de lesstof oninteressant. Ik mocht geen vragen stellen en moest rekenen wanneer er gerekend werd. Ik paste totaal niet in de structuur. Mijn moeder bleef maar vragen naar mijn positieve kanten te kijken, maar dat haalde weinig uit. Ik had een stempel gekregen: rotjoch.”

Het brengt hem op het niveau van de leerkrachten in het basisonderwijs. “Soms zijn het wat ik ‘gepimpte MBO’ers’ noem. Ze zijn niet altijd in staat om op allerlei niveaus pedagogisch verantwoord te schakelen. Ik doe momenteel aan PhD aan een universiteit in China. Aan die universiteit is een basisschool verbonden; daar staan mensen met een PhD voor de klas. Misschien is dat wat overdreven, maar het contrast met Nederland is wel erg groot.”

Rebels

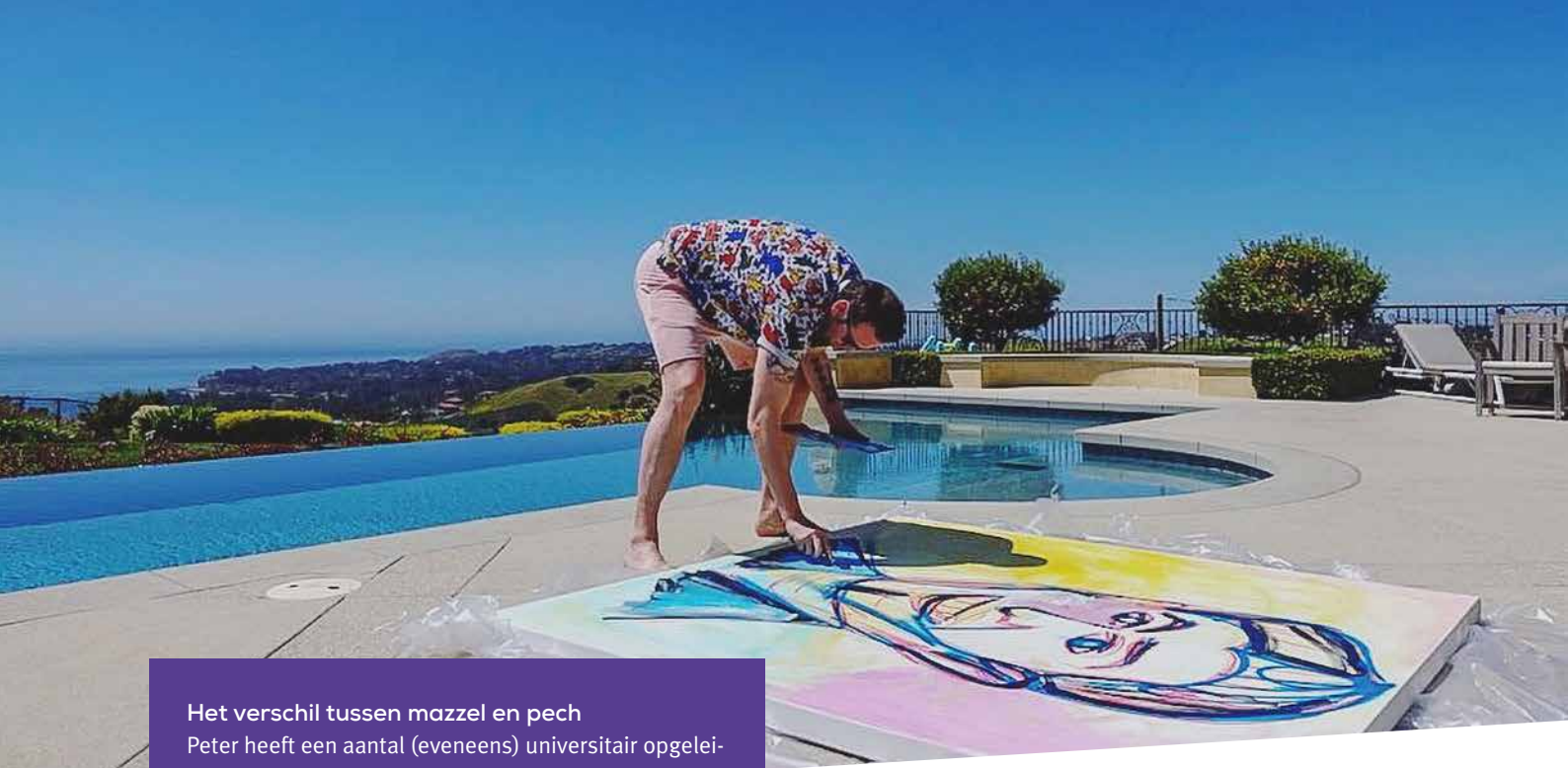
Na de basisschool volgende de mavo. Het bleek een regelrechte verschrikking. “Ik spijbelde veel, werd veel gepest en begreep de sociale hiërarchie niet. Intussen was ik al behoorlijk afgestompt en zat ik bijna altijd te tekenen, op alles wat ik te pakken kon krijgen.

Verder ik was heel rebels. Ik weigerde soms ijskoud een schriftelijke overhoring te maken. Dan kreeg ik een 1. Vervolgens deed ik mijn best en haalde ik een 10, waarop ik als reactie kreeg: ‘Zie je wel? Hij kan het wel maar hij vertikt het gewoon. Het is echt een rotjong.’

In de derde van de mavo bleef hij voor het eerst zitten. “Ik had er totaal geen zin meer in en zocht aansluiting bij de wat stoerdere jongens. Als die een twee haalden, haalde ik een één. Was ik nog stoerder dan zij. Dat is ook de periode waarin ik me heb laten tatoeëren. Bij wiskunde mocht ik niet eens meer in de klas komen; dan moest ik op de gang gaan zitten.” Hij deed het jaar over en ging vervolgens met een beroerde cijferlijst het eind-examen in. Er was weinig reden voor hoop, maar toen gebeurde er iets. “Ik had een spelcomputer uit Japan geïmporteerd maar ik kon hem niet gebruiken want hij had een speciale scartplug. Mijn ouders beloofden me toen een nieuwe tv als ik mijn examens zou halen, waarop ik prompt mooie cijfers haalde.”

Het bleek niet het keerpunt waarop iedereen hoopte. Integendeel, de gifbeker bleek nog lang niet leeg. “Dat diploma gaf mee geen mentale beloning. Het

Het verschil tussen mazzel en pech

Peter heeft een aantal (eveneens) universitair opgeleide vrienden. “Verschillende van hen vertoonden op de basisschool soortgelijk gedrag als ik en hadden een rottijs. Maar een andere vriend kreeg te horen: ‘Hou eens op met de clown te spelen en laat je intelligentie zien’. Die werd gezien en uitgedaagd om zijn kwaliteiten te tonen. Natuurlijk heeft me dat aan het denken gezet: hoe zou mijn leven zijn verlopen als ik destijds zo’n leraar had gehad? Maar dat is koffiedik kijken, en wat er is gebeurd heeft me ook gevormd tot wat ik ben geworden. Ik kan nu heel goed reflecteren, ik voel me dankbaar voor alle het goede dat ik nu ervaar en beschouw niets als vanzelfsprekend. Het is niet zo dat ik het achteraf allemaal anders hadden willen doen. Wel vind ik het prettig als mijn ervaringen steun en troost kunnen bieden aan mensen die door dezelfde ellende moeten als ik ben gegaan.”

ging me puur om die tv. Na de basisschool had ik het met het onderwijs helemaal gehad.” Wat volgde, was een onduidelijke periode met een half jaar mbo detailhandel, toen de sprinhavo in Zwolle (volwassenonderwijs) wat niks werd omdat hij voortdurend spijbelde, en een terugkeer naar het mbo, evenmin succesvol. “Mijn ouders vonden het verschrikkelijk. Vooral voor mijn vader, een heel hardwerkende man, was het moeilijk te begrijpen waarom ik het steeds verpeste. Het had ook zijn weerslag op onze onderlinge relatie.”

Crisisopname

Na enige tijd uit huis te zijn geweest en nog een opleiding te zijn gestart, klapte de zaak. “Al die frustraties, jarenlang opgestapeld... Ik zat er helemaal doorheen. Mijn ouders hebben toen contact gezocht met hulpinstanties en al snel werd ik voor 24 uur ter observatie opgenomen.” Die opname werd steeds verlengd. Uiteindelijk is Peter een jaar

opgenomen. Een periode van testen, anamnese, intelligentietesten, gesprekken met en zonder familie. “Ik vond het niet onprettig. De situatie was beheersbaar, er was structuur en ik kreeg medicijnen. Ik vond het binnen de muren van die instelling fijner dan in de maatschappij. Als ik op een zondag naar huis mocht, vroeg ik mijn ouders al snel om me terug te brengen, terwijl zij en mijn zus dan met tranen in de ogen zaten. Maar ik dacht zo negatief over mezelf en was zo onzeker dat ik die tijd hard nodig had. Het vergde tijd om in te zien dat ik wel degelijk wat kon.”

Anderen zagen dat een stuk sneller. “Al vrij snel zeiden behandelaars en zelfs een stagiaire tegen me dat ik wel wat in mijn mars had. Kennelijk zagen zij potenties in mij die de mensen in het onderwijs niet zagen. Maar het kost tijd dat te geloven. Dat werd me ook voorgehouden door een psychiater. Hij zei: ‘Peter, denk nou niet dat je in een paar jaar van dat negatieve zelfbeeld af bent. Je hebt het gedurende jaren opgebouwd, jaren die cruciaal zijn voor je identiteitsontwikkeling. Het kost jaren om een ander zelfbeeld op te bouwen.’

Na een jaar verlaat Peter de kliniek en keert hij terug naar het ouderlijk huis. Het diepste dal ligt dan achter hem, maar de weg omhoog laat zich lastig vinden. “Ik zat thuis, voerde niet veel uit. Sommige mensen waren van mening dat ze me het beste met rust konden laten. Dat ik zo min mogelijk moest meedoen met de maatschappij en een uitkering voor het leven moest krijgen. De psychiaters en psychologen echter vonden dat ik iets met mijn hersenen moest gaan doen, omdat ik dan mezelf mentaal zou uitdagen en mijn depressiviteit zou kwijtraken.”

Peter Riezebos Fonds

Peter volgde zijn universitaire opleiding hoofdzakelijk aan de Universiteit Twente. “Ik heb daar een prettige tijd gehad en wilde iets terugdoen, met name voor studenten met leerobstakels en studenten die intellectueel wat meer kunnen. Zelf vond ik het bijvoorbeeld leuk om werk van René Descartes te lezen. Als je al zijn boeken wilt kopen, ben je negenhonderd euro verder. Als je dat niet hebt of naar Harvard wilt om daar te studeren én je studeert aan de Universiteit Twente, kun je een beroep doen op mijn fonds.” Google op ‘Peter Riezebos Fonds’.

Knikkende knieën

Cruciaal is de ontmoeting met een meisje dat zijn vriendin werd – zijn eerste partner – en inmiddels zijn echtgenote. “Zij studeerde aan Hogeschool Saxion in Enschede en zei dat ik makkelijk kon studeren. Hoewel ik heel onzeker was, ben ik toen naar het HBO gegaan. Ik herinner me de introductieles nog goed. Daar zat ik dan: een boom van een vent, vol tattoos maar met knikkende knieën. Ik zat te huilen in de klas.”

Alle beelden over zijn vermeende ongeschiktheid om te leren gingen successievelijk aan diggelen. “Het ging me veel makkelijker af dan ik had gedacht. Ik kreeg er lol in en pakte er veel extra stof bij. Ik kreeg ook ineens ‘last’ van bewijsdrang, naar mezelf toe en naar mijn familie. Na dat ene jaar HBO ging ik naar de universiteit.” Uiteindelijk

studeerde Peter op universitair niveau psychologie, communicatiewetenschap, bedrijfskunde en wijsbegeerte. Hij rondde vijf propedeuses af, behaalde drie bachelors en een master (communicatiewetenschap), volgde een honors programma en publiceerde

al veel tijdens zijn studie. “Ik heb in totaal zo’n duizend studiepunten behaald terwijl je er normaal per studie 240 haalt. En momenteel ben ik bezig voor mijn PhD in onderwijstechnologie aan de universiteit van Sjanghai.”

De wereld rond

Een succesvolle carrière in de wetenschap: wie had dat destijds gedacht? Zijn leraren zeker niet. Peter zelf ook niet. En de persoon die hem ooit een beroepskeuzeinteressesettest afnam evenmin. Daar kwam immers uit naar voren dat Peter kunstenaar

wilde worden – iets waar zijn ouders geen heil in zagen. Maar Peter heeft voortaan zelf het stuur van zijn leven in handen. Hij weet nu wat hij wil en kan, en weigert zich te laten beperken tot de academische wereld. Hij bekwaamt zich in het schilderen en met succes. Voor een groot schilderij van Riezebos kom je niet gedraaid voor minder dan € 150.000 en hij is voor de rest van dit jaar wereldwijd volgeboekt. “Ik ben net terug uit Malibu, waar ik een schilderij heb gemaakt in het huis van zanger Robin Thicke. Dat schilderij wordt de cover van zijn nieuwe album. In juli maak ik een schilderij in Hong Kong en in oktober vlieg ik naar Londen om vervolgens met mensen met hun jet mee naar Taipeh te vliegen om daar een schilderij te maken. Soms ga ik in een maand door vijf tijdzones. Dat schilderen is aardig uit de hand gelopen.” En dat met enkel de tekenlessen op de mavo als ondergrond. “Ik haalde zevens en achten, maar steeds met de kanttekening dat ik weigerde me aan de opdrachten te houden.”

Het onderwijs, de vaardigheid om dingen leren, te onthouden en met elkaar in verband te brengen: wat Peter vroeger verafschuwde boeit hem nu mateloos. Soms staat hij zelfs voor de klas. Uiteraard – rebels als hij is – op geheel eigen wijze. “Ik heb een tijdje op een hoogbegaafdenschool een VWO-plus-programma gedraaid, waarbij ik volledige vrijheid had in wat ik deed. Ik zei tegen de leerlingen: ‘Als je te laat bent hoeft je niet meer te komen en als iets niet af is krijg je een één.’ Ze keken me met grote ogen aan, en al helemaal toen ik vervolgde: ‘En voor de rest mag alles. Zolang het maar intellectueel is. Als je me om drie uur ’s nachts wilt mailen of appen over iets wat je fascineert: doen. Het gaat hier om je ontwikkeling.’ Die kinderen zouden tegendraads zijn, maar daar heb ik nooit iets van gemerkt. Hooguit van één jongen. Die hing altijd de clown uit, maar ondertussen refereerde hij vaak aan wetenschappelijke artikelen die ik kende, maar die niet op een verplichte literatuurlijst stonden. Die gast was dus zelfstandig bepaalde materie tot zich aan het nemen, omdat het hem boeide. Ik herkende mezelf in hem – dat was heftig voor mij. Ik heb hem toen gevraagd op te houden met de pias uit te hangen en te laten zien wat hij in zijn mars heeft.” Hij laat een stilte vallen. “Goed onderwijs begint volgens mij met signaleren.”

November vorig jaar won Peter Riezebos de Mensa Award in de categorie Maatschappij (zie Talent nr. 1 van dit jaar). Meer weten over Peter Riezebos en zijn ervaringen? Lees dan zijn boek ‘Van mavo tot Harvard’, onder meer verkrijgbaar op bol.com.

“Het kost jaren om een negatief zelfbeeld jaren kwijt te raken”